

Fotografia – wybrane zasady kompozycji, cz. 3

- [Wprowadzenie](#)
- [Animacja](#)
- [Animacja](#)
- [Przeczytaj](#)
- [Dla nauczyciela](#)

Fotografia – wybrane zasady kompozycji, cz. 3

Źródło: Conor Luddy, domena publiczna.

Wiesz już, w jaki sposób parametry ISO oraz migawki wpływają na to, jak wygląda fotografia obiektu w ruchu. Potrafisz również wymienić wiele zasad kompozycyjnych. W tym e-materiale wymienimy i scharakteryzujemy kolejne.

Więcej informacji o fotografii cyfrowej oraz o obsłudze aparatu cyfrowego znajdziesz w e-materiałach:

- [Wprowadzenie do fotografii cyfrowej,](#)
- [Obsługa aparatu cyfrowego,](#)
- [Retusz zdjęć,](#)
- [Fotomontaż,](#)
- [Renowacja zdjęć historycznych.](#)

Więcej praktyki? Sprawdź e-materiały:

- [Fotografia – światło, kompozycja, moment,](#)
- [Fotografia – wybrane zasady kompozycji, cz. 1,](#)
- [Fotografia – wybrane zasady kompozycji, cz. 2,](#)
- [Fotografia – podsumowanie.](#)

Twoje cele

- Przeanalizujesz wiadomości dotyczące dotychczas poznanych reguł kompozycji.
- Wykonasz zdjęcia, stosując różną głębię ostrości.
- Wykonasz ćwiczenia fotograficzne, związane z wybranymi zasadami kompozycji.

Animacja

Polecenie 1

Zapoznaj się z animacją. Wykonaj ćwiczenia.

Film dostępny pod adresem </preview/resource/RhmM3QBhvTxB2>

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Film opisujący wybrane zasady kompozycji.

Ćwiczenie 1

Wybierz dowolny obiekt. Podejdź do niego. Ustaw przysłonę na 1.8 (lub wyższą, jeśli twój obiektyw nie ma 1.8). Zrób zdjęcie. Sprawdź, co na nim jest ostre, a co nie. Następnie zmień przysłonę na 4, później na 5.6, a w kolejnym kroku na 11.0. Przy każdej zmianie rób kolejne zdjęcie. Czy widać różnicę, co jest w polu ostrości, a co nie? Czy widać, jak zmienia się odbiór zdjęcia?

Ćwiczenie 2

Wybierz dowolny obiekt. Spróbuj umieścić jeden przedmiot na pierwszym planie, jeden na środku, a ostatni w tle. Czy widać, jak nadaje to głębi zdjęciu? Spróbuj zmieniać miejsce i eliminować przedmioty – jak zmienia się postrzeganie przestrzeni na zdjęciu?

Animacja

Polecenie 1

Zapoznaj się z animacją. Wykonaj ćwiczenia.

Film dostępny pod adresem </preview/resource/R2v75o0p1O8l7>

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Film opisujący wybrane zasady kompozycji.

Ćwiczenie 1

Rozejrzyj się i poszukaj linii wiodących. Możesz je dostrzec, idąc do szkoły, gdy jedziesz pociągiem lub stojąc na pustej ulicy. Wokół nas jest wiele linii wiodących, których na co dzień nie dostrzegamy!

Przeczytaj

Powtórzenie wiadomości

Poznane wcześniej reguły kompozycji:

- trójpodział,
- symetria:
 - pozioma,
 - pionowa,
 - radialna,
 - translacyjna,
- wypełnienie kadru,
- ramy,
- negatywna przestrzeń,
- odległość od fotografowanego obiektu,
- przekątne i trójkąty,
- minimalizm,
- fotografowanie ruchu,
- fotografowanie oczu,
- reguła horyzontu.

Polecenie 1

Krótko scharakteryzuj każdą regułę kompozycyjną.

Podsumowanie

Głębia ostrości

Głębia ostrości to ostrość obrazu przed i za fotografowanym obiektem. Duża głębia ostrości oznacza, że ostry jest pierwszy plan, plan w środku i plan tylny. W skrócie – ostre jest całe zdjęcie. Tej głębi używa się zwykle w fotografii krajobrazowej.

Wąska lub mała głębia ostrości oznacza, że tło jest rozmyte, a głębia ostrości jest w jednym miejscu. W ten sposób obiekt naprawdę wyróżnia się na zdjęciu, odróżnia się od tła. Mała głębia ostrości często jest używana w portretach.

Warstwy

Sztuka fotografii usiłuje trójwymiarowy świat zamknąć w dwóch wymiarach. Pomagają w tym [warstwy](#).

Jeśli fotografia krajobrazu została wykonana zgodnie ze sztuką, będziesz w stanie wyróżnić kolejne warstwy kompozycji.

Polecenie 2

Zapoznaj się ze zdjęciem. Wskaż, co wchodzi w skład kolejnych warstw fotografii.

Źródło: Pexels, dostępny w internecie: pixabay.com [dostęp 20.03.2022], domena publiczna.

Warstwy tworzą wrażenie głębi i przestrzeni.

Warto jednak pamiętać, że mniej znaczy więcej, a nadmiar warstw sprawi, że fotografia przestanie być interesująca i stanie się nieczytelna.

Linie prowadzące

Wyróżniamy kilka typów linii prowadzących:

- przekątne,
- pionowe,
- poziome,
- krzywe.

Każdy typ buduje inny nastrój.

Mogą posłużyć do stworzenia ramy lub zbudowania głębi, a także do przedstawienia ruchu.

Złota proporcja

Najbardziej podstawowym założeniem złotej proporcji jest takie podzielenie odcinka na dwie części, aby stosunek długości dłuższej z nich do krótszej był taki sam, jak całego odcinka do części dłuższej. Stosunek ten powinien wynosić w przybliżeniu 1,618 (jest to liczba ϕ). Więcej o złotej proporcji możesz przeczytać w e-materiale [Ciąg Fibonacciego](#).

Wiele proporcji Partenonu uznaje się za zachowujące złoty podział

Źródło: Glenlarsen, dostępny w internecie: wikipedia.org [dostęp 20.03.2022], domena publiczna.

Słownik

AE

automatyczna ekspozycja, czyli automatyczne dobranie wartości ekspozycji do otaczających warunków

balans bieli (WB)

(ang. *white balance*), balansem kolorów nazywamy proces kompensacji kolorów obrazu dla temperatury barwowej oświetlenia, którym dysponujemy podczas wykonywania zdjęcia

body

inaczej: korpus aparatu

bokeh

rozmycie obiektów znajdujących się poza głębią ostrości

czułość

wskaźnik stopnia reagowania filmu fotograficznego na światło; odpowiednie dobranie filmu do fotografowanej sceny może być kluczowe w uzyskaniu pożądanego efektu; wiodącym standardem jest ISO; im wyższa wartość, tym film jest bardziej czuły na światło

czułość ISO w aparatach cyfrowych

parametr oprogramowania aparatu decydujący o stopniu reagowania matrycy na światło; daje możliwość rozjaśnienia sceny, choć przy wyższych wartościach efektem ubocznym często jest tzw. ziarno; parametr ISO nie powinien stanowić substytutu prawidłowego oświetlenia sceny, a jedynie dodatkową pomoc w uzyskaniu pożądanego efektu

histogram

wykres odzwierciedlający liczbę punktów o danej jasności w trzech kategoriach: czerni (lewa strona wykresu), szarość (środek) i biel (prawa strona); w prawidłowo wykonanym zdjęciu wykres powinien rosnąć od zera, osiągać szczytowy poziom w okolicy środka i opadać do zera po prawej stronie; odstępstwa od tego wskazania mogą być sygnałem o błędzie w oświetleniu lub o nieprawidłowych ustawieniach aparatu

kompozycja

układ elementów zestawionych ze sobą w taki sposób, aby tworzyły harmonijną całość

migawka

element obiektywu odpowiedzialny za precyzyjne odmierzenie czasu, przez jaki światło pada na materiał światłoczuły

niedoświetlenie

fotografie wykonane w warunkach niewystarczającego oświetlenia są zbyt ciemne, pozbawione rzeczywistych kolorów, a zawarte na nich szczegóły zlewają się ze sobą i są niewidoczne dla odbiorcy

obiektyw

układ optyczny przenoszący obraz sceny do dalszej części urządzenia

perspektywa

sposób oddania trójwymiarowych obiektów i przestrzeni na płaszczyźnie

prześwietlenie

fotografie wykonane w warunkach nadmiaru światła mogą są zbyt jasne, pozbawione szczegółów i prawidłowego kontrastu barw

prysłona

część obiektywu, regulująca średnicę otworu w obiektywie – wartość przysłony jest odwrotnie proporcjonalna do ilości światła padającego na materiał światłoczuły

temperatura barwowa

obiektywna miara wrażenia barwy określonego źródła światła, wyrażana w kelwinach, np. temperatura barwowa świecy 2000 K, światło dzienne 5200–5500 K, cień 7000–8000 K

warstwy

warstwy na fotografiach są tworzone przez zapewnienie pierwszego planu, środka z tematem oraz tła elementów; gdy jedna warstwa nachodzi na drugą, oko widza automatycznie je rozdziela i widzi głębię obrazu; dodatkowo różne warstwy i plany zdjęcia mogą wykorzystywać różne zasady kompozycji

zoom cyfrowy

przybliżenie fotografowanej sceny przy wykorzystaniu oprogramowania aparatu; korzystając z tej funkcji należy pamiętać, że uzyskany obraz jest jedynie powiększeniem tego już uchwyconego na matrycy, co może powodować, że fotografia będzie nieostra

zoom optyczny

możliwość przybliżania fotografowanej sceny za pomocą przesunięcia soczewek obiektywu aparatu; to najlepsza dostępna metoda przybliżania, ponieważ gwarantuje zapis fotografii z pełnym wykorzystaniem potencjału matrycy

Dla nauczyciela

Autorka: Paulina Wierzbińska

Przedmiot: Informatyka

Temat: Fotografia – wybrane zasady kompozycji, cz. 3

Grupa docelowa:

Szkoła ponadpodstawowa, liceum ogólnokształcące, technikum, zakres podstawowy i rozszerzony

Podstawa programowa:

Cele kształcenia – wymagania ogólne

II. Programowanie i rozwiązywanie problemów z wykorzystaniem komputera oraz innych urządzeń cyfrowych: układanie i programowanie algorytmów, organizowanie, wyszukiwanie i udostępnianie informacji, posługiwanie się aplikacjami komputerowymi.

Treści nauczania – wymagania szczegółowe

II. Programowanie i rozwiązywanie problemów z wykorzystaniem komputera i innych urządzeń cyfrowych.

Zakres rozszerzony. Uczeń spełnia wymagania określone dla zakresu podstawowego, a ponadto:

4) przygotowując opracowania rozwiązań złożonych problemów, posługuje się wybranymi aplikacjami w stopniu zaawansowanym:

a) tworzy i edytuje dwuwymiarowe oraz trójwymiarowe wizualizacje i animacje, stosuje właściwe formaty plików graficznych,

III. Posługiwanie się komputerem, urządzeniami cyfrowymi i sieciami komputerowymi.

Zakres podstawowy. Uczeń:

1) zapoznaje się z możliwościami nowych urządzeń cyfrowych i towarzyszącego im oprogramowania;

2) objaśnia funkcje innych niż komputer urządzeń cyfrowych i korzysta z ich możliwości;

IV. Rozwijanie kompetencji społecznych.

Zakres podstawowy. Uczeń:

6) poszerza i uzupełnia swoją wiedzę korzystając z zasobów udostępnionych na platformach do e-nauczania.

V. Przestrzeganie prawa i zasad bezpieczeństwa.

Zakres podstawowy. Uczeń:

2) respektuje obowiązujące prawo i normy etyczne dotyczące korzystania i rozpowszechniania oprogramowania komputerowego, aplikacji cudzych i własnych oraz dokumentów elektronicznych;

Kształtowane kompetencje kluczowe:

- kompetencje cyfrowe;
- kompetencje osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się;
- kompetencje matematyczne oraz kompetencje w zakresie nauk przyrodniczych, technologii i inżynierii.

Cele operacyjne (językiem ucznia):

- Przeanalizujesz wiadomości dotyczące dotychczas poznanych reguł kompozycji.
- Wykonasz zdjęcia, stosując różną głębię ostrości.
- Wykonasz ćwiczenia fotograficzne, związane z wybranymi zasadami kompozycji.

Strategie nauczania:

- konstruktywizm;
- konektywizm.

Metody i techniki nauczania:

- dyskusja;
- rozmowa nauczająca z wykorzystaniem multimedium i ćwiczeń interaktywnych.

Formy pracy:

- praca indywidualna;
- praca w parach;
- praca w grupach;
- praca całego zespołu klasowego.

Środki dydaktyczne:

- komputery z głośnikami, słuchawkami i dostępem do internetu;
- zasoby multimedialne zawarte w e-materiale;

- tablica interaktywna/tablica, pisak/kreda;
- aparaty fotograficzne/smartfony.

Przebieg lekcji

Przed lekcją:

1. Uczniowie mogą skorzystać z fotografii przygotowanych na poprzednie zajęcia, ale mogą też poszukać innych przykładów różnych reguł kompozycyjnych. Mogą przygotować również przykłady ze świata malarstwa.

Faza wstępna:

1. Chętna lub wybrana osoba referuje najważniejsze informacje dot. fotografii, które uczniowie poznali na wcześniejszej lekcji.

Faza realizacyjna:

1. Uczniowie prezentują fotografie wykonane w ramach zadania z poprzednich zajęć. Omawiają zastosowane przez siebie techniki.
2. Uczniowie zapoznają się z pierwszą animacją. Przy kolejnych przykładach kompozycji nauczyciel przerywa animację i prosi uczniów o prezentację ew. przykładów danej reguły kompozycyjnej (uczniowie wykorzystują zdjęcia przygotowane przed lekcją). Uczniowie sprawdzają, jak ustawić przesłonę na swoim aparacie.
3. Uczniowie zapoznają się z drugą animacją. Przy kolejnych przykładach kompozycji nauczyciel przerywa animację i prosi uczniów o prezentację ewentualnych przykładów danej reguły kompozycyjnej (uczniowie wykorzystują zdjęcia przygotowane przed lekcją).
4. Uczniowie w parach uzupełniają mapę myśli podsumowującą to, jakie emocje i nastroje mogą tworzyć rodzaje kompozycji poznane na zajęciach.
5. Uczniowie zapoznają się z sekcją „Przeczytaj” i w razie potrzeby uzupełniają informacje w niej zawarte.

Faza podsumowująca:

1. Uczniowie wykonują wskazane przez nauczyciela Polecenia z sekcji „Przeczytaj”.

Praca domowa:

1. Wykonaj ćwiczenia umieszczone pod animacjami.

Materiały pomocnicze:

- Wykonane w ramach zadania domowego fotografie.
- Fotografie przedstawiające różne typy kompozycji.

Wskazówki metodyczne:

- E-materiał można wykorzystać również na zajęciach ze sztuki lub plastyki.
- Zajęcia można przeprowadzić przed imprezą szkolną lub wycieczką, tak aby uczniowie mogli wykorzystać zdobyte umiejętności, tworząc fotoreportaż z wydarzenia.
- Uczniów można zachęcić do większej kreatywności, realizując konkurs na najlepszą fotografię.